

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ		
ПРИЈЕМАК	08.12.2015.	
ОРГ. ЈЕД.	ЛОС	КАТЕДРА
01	2484	

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ У ОДГОВАРАЈУЋЕМ САСТАВУ

Одлуком Научно-стручног већа за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу, број 8/18-01-008/15-039 од 27. 11. 2015. године, образована је Комисија за писање извештаја о пријављеним кандидатима на конкурсе за избор наставника у звање доцент или ванредни професор за ужу правнотеоријску научну област, на Правном факултету у Нишу, у саставу: др Драган Чорбић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу (писац Извештаја), др Владан Михајловић, редовни професор Правног факултета у Приштини, са примременим седиштем у Косовској Митровици и др Марко Трајковић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Нишу.

Пошто је размотрила пријаву и достављени материјал учесника на конкурс, у складу са Законом о високом образовању и Статутом Правног факултета Универзитета у Нишу, Комисија за писање извештаја подноси Већу у одговарајућем саставу следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за избор једног наставника у звање доцент или ванредни професор за ужу правнотеоријску научну област, објављен у „Службеном гласнику“ Републике Србије, бр. 89 од 27. 10. 2015. године, пријавио се један кандидат, и то др Славиша Ковачевић, доцент Правног факултета Универзитета у Нишу. Пријава на конкурс била је благовремена и потпуна. Проучивши конкурсни материјал, Комисија даје следећи преглед и мишљење:

I ОПШТА И ПРОФЕСИОНАЛНА БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Др Славиша Ковачевић, доцент Правног факултета у Нишу, рођен је 28. 03. 1967. године у Горњем Милановцу. Држављанин је Републике Србије, са сталним пребивалиштем у Нишу. Основну и средњу школу завршио је у Горњем Милановцу са одличним успехом. Факултет политичких наука у Београду завршио је 1993. године са просечном оценом 9.12. Последипломске магистарске студије из правнотеоријске области завршио је 2004. године одбранивши магистарски рад „Политичка социјализација“. Научни степен доктора правних наука стекао је 11. 06. 2010. године на Правном факултету „Јустинијан Први“ у Скопју, одбранивши докторску дисертацију под називом „Утицај политичке културе на функционисање институција политичког система“. Поступак нострификације докторске дипломе окончан је на Универзитету у Нишу 10. 09. 2010. године.

Др Славиша Ковачевић је изабран најпре за асистента-приправника, потом за сарадника Института за правна и друштвена истраживања Правног факултета у Нишу, а онда за асистента за ужу правно-теоријску област на Правном факултету у Нишу. У звање доцента за ужу правно-теоријску област изабран је маја 2011. године. Самостално изводи наставу на основним, мастер и докторским студијама права: вежбе и консултације из предмета Увод у право, предавања и вежбе из предмета Политички систем а предавања и испите из предмета Социологија са Социологијом права. Из изборне групе предмета, самостално изводи наставу и консултације из предмета Правне и политичке теорије и Савремене демократије. Активно учествује у организацији и извођењу испита из наведених предмета. Стекао је значајно и солидно педагошко-дидактичко искуство. Неколико пута је био секретар Катедре за правно-теоријске науке и секретар редакцијског одбора Зборника за правне и друштвене науке. Редовно је укључен у активности спровођења пријемних испита и члан Комисије за рангирање кандидата. Др Славиша Ковачевић је добитник стипендије PSG програма World University Service Austria за школску 2002-03. годину. Традиционално је ангажован на припреми кандидата за такмичење у беседништву студената Правног факултета у Нишу и руководиоца је Семинара из беседништва.

II ПРЕГЛЕД НАУЧНО-СТРУЧНОГИ ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

1. Радови објављени пре избора у звање доцента

1.1. Магистарски рад и докторска дисертација

- (1) Политичка социјализација, Правни факултет Универзитета у Нишу, 2004. године, 153 стране; (M71)
- (2) Утицај политичке културе на функционисање институција политичког система, Универзитет у Скопју, Правни факултет „Јустинијан Први“, 2010. године; (M71)

1.2. Чланци

- (1) Схватање правне државе Миливоја Марковића, у: Живот и дело Миливоја Марковића, Правни факултет у Нишу, 1998. године, стр. 185-197; (M64)
- (2) Људска права и слободе, Приручник за људска права, Ниш, 2003. године, стр. 8-25; (M44)
- (3) Човек и политика у: Политика и политички систем, Green Empire, Ниш, 2007. године, стр. 201-233; (M44)
- (4) Легитимацијски дефицит институција у транзиционим земљама, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 2010. године, стр. 135-152; (M52)

2. Радови објављени после избора у звање доцента

- (1) Чорбић Драган, Славиша Ковачевић, Политички систем, (учбеник), Центар за публикације Правног факултета Универзитета у Нишу, Ниш, 2014. године.
- (2) Транзиција у демократију: трансформација друштва и консолидација демократије, Центар за публикације Правног факултета Универзитета у Нишу, Ниш, 2015; (M-42)
- (3) Политичко наслеђе и европске интеграције Србије. У: Усклађивање права Србије са правом ЕУ: Зборник /тематски/радова Правног факултета у Нишу, Правни факултет, 2014. - стр. 355-370; (M44)

- (4) *Наслеђе правне културе и европске интеграције Србије*. У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2014. – Бр. 68 (2014), стр. 861-874;(M51)
- (5) *Reflections on constitutional culture of transitional societies*,U: Iustinianus Primus Law Review. - Vol. 5, No. 09 (2014); dostupno na: <http://www.lawreview.mk/main.asp?lang=eng&izdanie=09>; (M51)
- (6) *Транзициони постулат и емпиријско искуство Србије*. У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш : Правни факултет, Центар за публикације, 2014. – Бр. 67 (2014), стр. 239-254; (M51)
- (7) *Криза функција политичких партија*. У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш : Правни факултет, Центар за публикације, 2015. – Бр. 69 (2015), стр. 165-182; (M51)
- (8) *„Political and Constitutional Identity of the European Union“ (Политички и уставни идентитет Европске Уније), „New Challenges in Regulation of the Legal Relations in the Sense of the European Values“*; (M-33)
- (9) *Друштвени оквир "права слабијег"*,Зборник радова Правног факултетау Нишу, Центар за публикације,2015 . – бр. 70; (M51)
- (10) Бојан Ковачевић: *Скривени федерализам*, Албатрос плус, Београд, 2013: *приказ књиге*, У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. - Ниш : Правни факултет, 2014. - Бр. 67 (2014), стр. 257-260.

3. Приказ радова објављених после избора у звање доцента

Уџбеници

Чорбић Драган, Славиша Ковачевић, Политички систем, Центар за публикације Правног факултета Универзитета у Нишу, Ниш, 2014. године.

Нови уџбеник Политички систем у коауторству Драгана Чорбића и Славише Ковачевића користи се као обавезна литература на основним академским студијама права на Правном факултету у Нишу, са 363 стране компјутерски обрађеног текста и библиографијом. Уџбеник обухвата: Прво поглавље односи се на предмет, метод и теорије политичког система. Друго поглавље је Политика и политички систем. Треће поглавље је Човек-грађанин, култура и политика. Четврто поглавље је Грађанско друштво, држава, политичка власт и политички живот. Пето поглавље обухвата Политички процес. Шесто поглавље обухвата Демократију укључујући и политичке партије и лидерство и седмопоглавље Политичке идеологије и политичке промене.

Коаутор др Славиша Ковачевић обрадио је следеће делове уџбеника. У првој глави уџбеника обрадио је следеће наслове: Политикологија права, Методологија и методе истраживања политичких појава. У другом поглављу: Систем. Појам политичког система, Појам политике, Епохално историјска значења појма, Сферна и посебна значења политике, Нормативно и реално у политици. Затим, цело треће поглавље уџбеника. У оквиру четвртог поглавља коаутор је обрадио: Појам и улога грађанског друштва, Партиципативни потенцијал грађанског друштва, Политичко поверење и политичка подршка, Политичка јавност и масмедији, Црква и верске установе. У шестом поглављу: Тумачење и практиковање демократије, Слободе и права као основ демократије, Демократија и избори. И цело последње поглавље.

Уџбеник Политички систем, поред општих појмова и процеса садржи и политиколошко-правни приступ који указује на утицај политичког фактора на стварање, функционисање и примену права. Проучавање права данас се не сводисамо на проучавање праведне заједнице, јавног, општег добра и правичности правног поретка, већ је право искључиво сведено на инструмент политичке моћи, а правне норме као заповест политичке воље које се веома често мења по мери интереса владајућег режима. Стога се овај уџбеник може дисциплинарно сврстати у посебну научну област *политикологије права* која добија на значају сразмерно учесталим процесима политизације права.

Монографије

Транзиција у демократију: трансформација друштва и консолидација демократије, Центар за публикације Правног факултета Универзитета у Нишу, Ниш, 2015, (М-42)

Научна монографија др Славише Ковачевић садржи прологомену, шест поглавља и попис релевантне, селективне и репрезентативне библиографије, са 204 стране компјутерски обрађеног текста. Монографија има три рецензента и потребан број аутоцитата чиме се сврстава у монографије од националног значаја. Монографија је резултат дугогодишњег рада аутора, претходно хипотетички обликована у објављеном ауторском чланку *Транзициони постулат и емпиријско искуство Србије*. Централна, генерална хипотеза ове монографије је да без трансформације друштва и редефиниције базичних појединачних, групних и колективних идентитета није могућа консолидација и стабилизација демократије, да се у нове друштвене и политичке изазове не може ићи са старим и наслеђеним а превазиђеним начином мишљења, веровања и понашања, да се „по старом“ не може ићи у ново и другачије време.

Под насловом „*Прологомена*“, аутор уводи у проблематику монографије, наводи основне претпоставке и полазишта, дефинише предмет, односно проблем истраживања, прецизира методолошки и дисциплинарни оквир. У првој глави, „*Традиција транзиције*“ аутор се бави следећим питањима: традиционално форматирање промена, друштвене промене као изазов политике, транзиториансторијска (за)датост Србије. Посебан сегмент ове главе чини перцепција и рецепција демократије у транзиционим посткомунистичким друштвима. Основни налаз је да транзициони актери схватају и практикују демократију селективно-идеолошки, без узимања у обзир добрих и лоших страна емпиријске демократије и без узимања у обзир основних противречности које су инхерентне сваком политичком облику па и демократском. Разликовање нормативног и реалног у демократији је посебан когнитивни лимит транзиционих политичких елита и друштва. Аутор се у овом поглављу бави и традицијом правне државе у овом делу света и суочава право и моћ као основне изазове конституционализма.

Друга глава, „*Транзиција у демократију*“ најпре преиспитује транзициону теоријску парадигму и њене хеуристичке и емпиријске домете која је постављена концептуално о чланку „Транзициони постулат и емпиријско искуство Србије“ која је овде проширена, операционализована, надграђена и допуњена. Аутор у овом делу поглавља најпре даје опште и четири оперативна, подсистемна значења транзиције, а после тога ситуира транзицију као нижи оперативни појам у односу на појам глобалне трансформације. Ауторово преиспитивање идеологизоване транзиционе теорије завршава конклузијом да таква хипотеза није

емпиријски плаузибилна, а њена емпиријска верификација може се селективно реконструисати у обрисима неколицине земаља централне и средње Европе. После критичке рефлексije транзиционе теорије, аутор прелази на теорију симултаних промена и креће се у оквиру теореме немогућности односно „дилеме симултаности“ истовремених друштвених, економских, политичких, правних и културних промена, посебно истражујући немогућност истовремених економских и политичких промена. Посебан аспект повог поглавља представља неуспешни сусрет са глобалним изазовима транзиције који се посебно огледа у смањеном адаптивном капацитету друштва које се споро мења у условима промењеног окружења. Последња теза коју аутор доказује у овом поглављу је потребна промена у друштву и култури, промена старог образаца ставова и оријентација у односу на нови и очекивани адаптивни образац деловања.

Трећа глава монографије „*Утицај традиционалног наслеђа на транзицију*“ обрађује одреднице наслеђа, манипулативну правну и политичку социјализацију, супституцију политичких садржаја на нови режим, одреднице менталитета, мешовити карактер политичке и правне културе, дефицит демократске и либералне традиције, наслеђене лимите политичких елита и размеђе између очекивања и постигнућа. Наслеђени друштвени и политички садржаји, стечени и учвршћени у ранијем политичком режиму, пренешени на постсоцијалистички и транзициони период, отежавају, успоравају, ограничавају и симплификују процесе политичких промена. Без потребног политичког искуства, знања и ресурса, без спремности друштва и политичких елита, политичке промене неће имати скорашње позитивне исходе.

У четвртој глави монографије, „*Култура и институције у транзицији*“, аутор најпре даје карактеристична, учестала и устрајала обележја односа друштва и државе. Полазећи од системске теорије политике и права аутор преиспитује четири модела односа друштва и институција државе: модела аутономије, модела хетерономије, искуствени модел, модел еманципације друштва, доказујући структурну, функционалну и симболичку неравнотежу између топоса друштва и институционалног топоса државе. После преиспитивања друштвених, културних и психичких лимита друштва, аутор прелази на институционалне дефиците транзиције: персонализовани институционализам, смањен репрезентативни и управљачки капацитет институција, дифузни и безусловни карактер подршке институцијама.

У петој глави, „*Политичке партије у транзицији*“ аутор најпре анализира начин њиховог настанка из формације аномичног и неструктурираног друштва, природу унутарпартијске организације која има изразити лидерски, приватизован, персонализован и монополски карактер а изразито смањен репрезентативни институционални капацитет. Аутор разматра улогу политичких партија у транзицији из перспективе теорије актера и деловања, посебно елита и друштвених субјеката, теорије коалиционог капацитета и теорије вредносног оквира. Аутор посебно разматра констелације деловања актера како у формализованим процедурама тако и у оквиру ванинституционалног деловања. Аутор аргументује да преобраћене политичке партијске елите сужавају могућности деловања рационалних и освешћених делова друштва, удружења и организација не само у фази промене система већ и у фази консолидације демократских институција.

У шеста глава, „Транзиција ка Европској унији“, садржи две целине. Прва целина се односи на државу и праву, настанак и имплементацију права, друштвену компатибилност, компатибилност правне и политичке културе, и поређење политичког система Србије и политичког режима Европске уније. Друга целина посвећена је друштвеним, политичким и правним аспектима хармонизације права Србије са правом Европске уније са посебним освртом на уставну, демократску и грађанску културу. Последњи наслов ове шесте главе посвећен је рефлексима о “другој” Југославији коју аутор дефинише као недовршену уставну и политичку консоцијацију.

Монографија „Транзиција у демократију“ представља самосталан, оригиналан, мултидисциплинаран, критички приступ процесу транзиције у демократију, која себави теоријским, појмовним, факторским, структурним и функционалним исходима промена. Такође, ова монографија има и методолошки значај јер указује на потребу холистичког сагледавања констелације узрока и фактора који одређују извесност у погледу очекиваних исхода консолидације демократије. Генерални налаз ове монографије, који је успешно аргументован, је да друштво које се споро мења нема капацитет за демократску консолидацију институција, да неодговорно друштво генерише неодговорност и неделотворност политичких и правних институција друштва. Процес мењања друштва, политике и права није достигао степен довршене промене која има видљиве показатеље делотворности и развојности.

Научни чланци

- (1) Политичко наслеђе и европске интеграције Србије. У: Усклађивање права Србије са правом ЕУ: Зборник радова Правног факултета у Нишу, Правни факултет, 2014. - стр. 355-370; (M44)*

Овај чланак преиспитује инконгруенцију политичког наслеђа Србије и политичке традиције и стандарда Европске уније посредством категорије политичке културе. Рад је подељен на неколико подналова: стање спремности у односу на политичко наслеђе, промена генерација или промене унутар генерације, традиционална инерција свести, традиционална инерција свести и ново искуство и прелазна политичка култура. Аутор разматра природу политичког наслеђа претходог и ранијих политичких режима посредством ауторитаризма, тоталитаризма, патримонијализма, идеолошког монизма који су инконгруентни новоустановљеном систему парламентарне либералне демократије и правне државе. Такође, налази да ранија политичка култура није функционална за систем новоустановљених институција политичког система. Политичка култура ранијег социјалкомунистичког режима претегла се и у транзициони период аутоматизованом и стихијном инерцијом анахроне политичке свести, док лоши исходи или лоше транзиционо искуство смањује индексе поверења у представничке институције друштва. На тај начин аутор налази да је новонастала политичка култура прелазног, противречног карактера, мешавина и спој раније стеченог политичког знања и негативног искуства са новим институцијама.

- (2) Наслеђе правне културе и европске интеграције Србије. У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2014. – Бр. 68 (2014), стр. 861-874;(M51)*

Правна култура Србије спада у прелазне облике правне културе од поданичке према грађанској правној култури а процес хармонизације такве културе је сложен и дуготрајан. У првом делу рада аутор се бави суочавањем Србије са новим изазовом глобалне интеграције. У другом делу рада аутор се бави нашим наслеђеним карактером државе и права из предходног режима. Трећи део рада говори о правном дисконтинуитету и противречностима социјалкомунистичког и претпостављеног правног оквира који се хармонизује са правом Европске уније. Четврти део пореди процесе стварања и примене права у нашој традицији и европској пракси. Пети део говори о потреби хармонизације не само институција и позитивног права већ и друштва и базичне правне културе.

Аутор помера научно истраживање „хармонизације“ нашег права са правом Европске уније од позитивно-правног и номотехничког, ка фактичком нукључује и друге факторе и чиниоце у истраживању који су само привидно ван ужег правног оквира, али су значајни за базични процес усаглашавања и генерални исход овог процеса. Аутор критикује карактеристичан и помодни тренд „инплантације“ правних установа и сматра право настаје и делује у одређеним традиционалним, културним и друштвеним условима, а применљивост таквог права зависи о друштвених могућности и реалних околности друштва. Правне норме испуњавају своје улоге и функције само када их подржава низ других – моралних, традиционалних, културних, политичких, економских, друштвених, идеолошких и ситуационих услова. Стога се, право и друштвена култура налазе у нарочитој врсти функционалне и структурне релације: право је истовремено, с једне стране, производ друштва колико, с друге стране, нормативни творац тог друштва. Није, дакле, довољно само „преписати“ норме Европске уније, потребно је створити друштвени и културни оквир за примењљиво, делотворно и правично право ЕУ. Основни чинилац који успорава интеграције Србије је другачија и различита друштвена и правна традиција Србије у односу на правне тековине Европске уније.

(3) *Reflections on constitutional culture of transitional societies*, U: Iustinianus Primus Law Review. - Vol. 5, No. 09 (2014); dostupno na: <http://www.lawreview.mk/main.asp?lang=eng&izdanie=09>; (M51)

Чланак постулира концепт уставне културе прелазних друштава. У првом делу аутор разматра интегралну структуру уставне културе насупрот наслеђу ауторитарног права. Други део рада односи се на анализу уставне демократске културе преко два појма: уставне демократије и уставног патриотизма. Трећи део говори о грађанском правном идентитету и свести о људским правима и слободама.

Рад представља теоријску у методолошку основу за разумевање уставне културе у транзиционим, посткомунистичким друштвима. Приступајући овој проблематици са становишта херменеутике устава, социологије устава и политикологије устава, а инспирисан праксом апстрактне уставности без друштвеног и политичког амбијента, аутор полази од интегралног поимања устава као уставне културе. Друштвена и правна интерпретација уставног оквира не зависи само од лингвистике устава нити само од херменеутике устава, већ превасходно од друштвених и политичких предуслова и перцепције уставне правне културе од стране субјеката друштвеног живота. Редукована и једнодимензионална интерпретација устава у посткомунистичким друштвима одређена је наслеђеном антилибералном

традицијом, која је у форми етноцентризма, патернализма и тоталитаризма, учвршћена транзиционим искуством ауторитарног правног популизма. Редифиниција друштвеног и национално-етничког идентитета је претпоставка за изградњу грађанског идентитета који представља темељ уставне консолидације демократије.

У прелазним турбулентним друштвима општа и универзална свест о људским правима и потреба ограничавања власти и моћи је најспорија и најмање заступљена. Она ће се изграђивати дугорочно у европским развојним процесима и осмишљеном и планском ресоцијализацијом правне и политичке културе. Свест о парцијалним секторима људских права највише је заступљена у сфери мањинских права и социјално-економских права. Најнижи ниво правне свести своје реално упориште налази у корумпираним институцијама друштва у којима појединац жели заобићи легалне поступке и остварити свој самоинтерес користећи различите механизме патерналистичко-интересног протежирања.

(4) Транзициони постулат и емпиријско искуство Србије. У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2014. – Бр. 67 (2014), стр. 239-254; (M51)

Рад је методолошки структуриран тако што се прво бави појмовним, теоријским и херменеутичким лимитима прелазних друштава. После тога аутор преиспитује хипотезе о процесу промена друштва, и на крају разматра адаптивни потенцијал друштвених и политичких субјеката у процесу суочавања са глобалним изазовима.

Рад преиспитује унилинеарну теорију политичких транзиционих промена која није резултат емпиријских генерализација једнетиполошке групе друштава већ хипотетички оквир који налази једва сегментарну верификацију у само пар држава средње Европе. Аутор налази да транзиционе трајекторије посткомунистичких друштава добрим делом оспоравају парадигму посткомунистичких промена а другачији друштвено-историјски контекст није сводив на једнострану унилатералну механицистичку теорију друштвеног развоја. Земље поскомунистичког света нису јединствена и хомогена типолошка категорија па су стога и стартне позиције различите и неједнаке. Друштвена и политичка култура, економска неразвијеност, наслеђе бивших режима и неједнак међународни положај представљају одреднице које отежавају предестинирану конструкцију консолидације либералне демократије западног типа. Размеђе транзиционог постулата и искуствених стампутица Србије је очигледно и посебно се изражава у недораслости субјеката и носилаца тог процеса, како политичких елита тако и друштва, да се суоче са објективним друштвеним изазовима, да постигну генералну и општу сагласност око циља, темпа, начина и приоритета промена. Прилагођавање новонасталим унутрашњим и спољњим околностима иде веома споро и претпоставља промену начина мишљења, вредновања и понашања. Промена институционално формалног оквира претпоставља нови културни модел односа, нови и другачији когнитивни, друштвени, вредностни и ментални образац живота.

(5) Криза функција политичких партија. У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш : Правни факултет, Центар за публикације, 2015. – Бр. 69 (2015), стр. 165-182; (M51)

Аутор анализира основне и оперативне функције политичких партија и доказује поставку о кризи репрезентативне функције политичких партија, посебно у случају Србије. Први део рада преиспитује основне и оперативне функције политичких партија укључујући и функцију демократизације друштва. У другом делу чланка аутор се бави одредницама кризе функција странака посебно указујући на организационе, моралне и међународне одреднице. У трећем делу рада аутор даје политичку карактерологију партија у Србији.

Аутор налази да дисфункционално партијско деловање значајно утиче на спорост демократске консолидације друштва и укупно успоравање друштвено политичког развоја. Смањен односно ослабљен репрезентативно-управљачки капацитета политичких партија у транзиционој Србији разматра помоћу класичних, оперативних функција политичких партија. Криза класичних функција политичких партија у Србији дели исту такву судбину у савременим вишепартијским политичким системима, али партијска криза код нас је далеко изостренија и одређена противречним изазовима транзиционог периода. Деловање политичких партија у Србији далеко је од очекиваних објективних стандарда, а без ефективних постигнућа у репрезентацији интереса друштва и остваривању јавних политика. Од тренутка обнављања деловања, политичке партије у Србији у становитој кризи репрезентације. Поред анализираних одредница узрока, додатне узроке и факторе кризе аутор налази како у социјалистичком и ауторитарном политичком наслеђу, тако и у њиховој структурној и легитимацијској утемељености у друштву. Посебно се анализира недостојност и некомпетентност актера партијског деловања да се суоче са транзиционим изазовима и погрешом стабилизације и развоја друштва. Као „деца комунизма“, носиоци партијских активности, посебно врхови политичких партија, свој примарни политички идентитет стекли су у време ранијег и другачијег политичког режима. Политичка знања и искуства стечена у социјалистичком друштву нису применљива у новим околностима, а психологија њиховог политичког деловања није довела до унутарперсоналне политичке трансформације која ће обезбедити адаптивни потенцијал политичког деловања.

(6) „Political and Constitutional Identity of the European Union“ (Политички и уставни идентитет Европске Уније), „New Challenges in Regulation of the Legal Relations in the Sense of the European Values“; (M-33)

Овај рад је структуриран тако да се пре свега бави појмовним контраверзама политичког идентитета Европске уније, потом се бави лимитима уставног идентитета Европске уније, у трећем делу рада разматра се извесност балканских интеграција у претпостављени политички и уставни оквир Европске уније а последњи део преиспитује могућност обликовања заједничког вредносног и интересног оквира Европске Уније. Преиспитујући природу Европске уније, аутор доказује да је политички и уставни идентитет Европске уније хетероген, дуалан, противречан и комплексан. *Хетерогеност* се изражава као различитост чак и супротност националних друштава, посебно између тзв. ужег и ширег језгра Европске уније. *Дуализам* европског простора је видљив као: напетост између националног и европског идентитета; као идеолошки дуализам либерализма и социјалдемократије и као геостратешки дуализам спољне политике. *Противречан* карактер европског идентитета изражава се као напетост и супротност између

дуалних и хетерогених аспирација европских актера везаних за функционално уређење Европске уније. Комплексност европског политичког и уставног идентитета изражава се у сложености и контингентности заједнице европских народа.

Заједнички идентитет европског устава претпоставља претходни друштвени, политички, интересни и вредносни консензус њених чланица у погледу већег степена интеграције а нарочито заједнички европски грађански идентитет безкога нема јединствог. и применљивог уставног оквира као фактора унификације европских друштава. Аутор у анализи уставне консолидације европске уније критикује концепцију партикуларног правног универзализма изаступа становиште односно принцип универзалног уставно-правног партикуларизма, модела који може даље интегрисати Европску унију у политичком, економском и културно вредностном смислу.

(7) Друштвени оквир "права слабијег", У: Зборник радова Правног факултета у Нишу, Центар за публикације, 2015 . – бр. 71; (M51)

У раду се најпре реконструишу најзначајнија места у теорији државе и права на ову тему. Други део рада се бави друштвеним и правним одредницама права слабијег, трећи део демократским оквиром права слабијег, а четврти део рада односи се на глобално односно међународно генерисање права слабијег. Аутор у овом чланку истражује право слабијег које је доминантно генерисано традиционалним, друштвеним, политичким, правним и глобалним околностима: традиционалним навикама и предрасудама, претежним карактеристикама друштва и заједнице, антиномијама демократског политичког уређења, правно регулативним редуцијама базичних правних норми и глобалним констелацијама моћи и утицаја. Није довољна само легална правна заштита, већ стварање уједначених могућности развоја личности, образовања, запошљавања и културног уздицања човека. Правна норма је функционална, ефикасна тек ако постоје повољне и неопходне подржавајуће околности за њену примену. Стандард једнаких могућности појединаца, група и друштва у целини представља потребан услов за практиковање људских права и слобода. Објашњење и разумевање друштвеног и теоријског оквира права слабијег представља уводни и претходни истраживачки напор како би се на свеобухватан и правичан начин нормирала стварност неједнаких могућности.

Прикази књига:

(1) Бојан Ковачевић: Скривени федерализам, Албатрос плус, Београд, 2013: приказ књиге, У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. - Ниш : Правни акултет, 2014. - Бр. 67 (2014), стр. 257-260.

Аутор представља веома значајну, репрезентативну студију о Европској Унији Бојана Ковачевића, која без апологије и теоријско-методолошке симплификације разоткрива анатомију једне глобалне заједнице народа у настајању. Приказана је структура ове студије и дефинисан њен научни, политички и дидактички значај за научну заједницу и образовни систем. Указујући на политфилозофска полазишта, теоријско-методолошко утемељење, епистемолошке и гносеолошке домете, референтни језички оквир, а посебно њене резултате и плодове, аутор приказа закључује да је студија Др Бојана Ковачевића „Скривени федерализам“ једна од најзначајнијих друштвено-научних студија наше научне баштине, значајан и

крупан искорак у нашој политикологији и праву и представља незаобилазну литературу за студије Европске уније.

4. Учешће на научним скуповима и конференцијама

- (1) Схватање правне државе Миливоја Марковића, У: Живот и дело проф. др Миливоја Марковића (1908-1986): општи научни семинар грађанског права „Српска цивилистика“, 1998, стр. 185-197.
- (2) „Децентрализација транзиционих политичких система“, међународни симпозијум одржан на Боровцу у Бугарској, јуна 2007. године, са излагањем на тему „Конпаративна анализа локалне самоуправе Бугарској и Србији“.

4.1. Учешће на скуповима после избора у звање доцента

- (3) Међународна научна конференција на Правном факултету у Нишу „Усклађивање права Србије са правом европске уније. Саопштен и објављен рад: „Наслеђе правне културе и Европске интеграције Србије“, Ниш, 2014.
- (4) Међународни научни симпозијум на Правном факултету у Нишу „Право у функцији слабијег“. Саопштен и објављен рад „Друштвени оквир права слабијег“, Ниш, 2015.
- (5) International Scientific Conference Ohrid, „New Challenges in Regulation of the Legal Relations in the Sense of the European Values“, Political and Constitutional Identity of the European Union, Ohrid, 2015.

5. Учешће у научним пројектима

- (1) „Стварање услова за развој модерног правног и друштвено-економског система Србије као демократске државе“. Носилац пројекта је Правни факултет Универзитета у Нишу, 2001-2005, 2006-2010, 2010-2016.
- (2) „Усклађивање права Србије са Правом Европске уније“, носилац пројекта је Правни факултет Универзитета у Нишу у периоду 2013-2018.

III НАСТАВНО-ПЕДАГОШКИ РАД КАНДИДАТА

У досадашњем наставно-педагошком раду др Славиша Ковачевић, најпре као асистент изводио је вежбе и консултације из предмета Увод у право и Политички систем. После избора у звање доцент изводио је: наставу, консултације и испите из предмета Социологија са социологијом права; наставу, консултације, вежбе и испите из предмета Политички систем, Правне и политичке теорије и Савремене демократије, и вежбе из предмета Увод у право. Кандидат др Славиша Ковачевић је у поступку акредитације Факултета активно учествовао у изради силабуса из предмета уже правно-теоријске научне области. Поред тога, др Славиша Ковачевић је примењивао је не само дугогодишњи организатор такмичења у беседништву студената Правног факултета у Нишу, већ и као тренер који је практично обучавао студенте вештини беседништва.

IV ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ У РАЗВОЈУ НАУЧНО-НАСТАВНОГ ПОДМЛАДКА

На мастер студијама права кандидат је распоређиван задржање предавања, консултација и извођење испита на следећим предметима: Правна и политичка култура, Правне и политичке теорије, Упоредна политика, Савремене демократије, Геополитика. Истовремено, на докторским студијама права распоређиван је за држање предавања, консултација и извођење испита на следећим предметима: Методологија научно-истраживачког рада на свим смеровима докторских студија, а на правнотеоријском модулу: Теорије и модели демократије, Идеологија и право, Религија и политика. Кандидат др Славиша Ковачевић одређен је за ментора код израде три мастер рада на правно-теоријском модулу. Кандидат др Славиша Ковачевић био је члан Комисије за оцену подобности кандидата и теме за израду докторске дисертације и Члан комисије за одбрану докторске дисертације на Правном Факултету Универзитета у Нишу и члан неколико комисија за избор и ување сарадника из уже правнотеоријске научне области.

V ДОПРИНОС АКАДЕМСКОЈ И ШИРОЈ ДРУШТВЕНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

- (1) Члан Савета факултета у два мандата, 2010-2016;
- (2) Члан Научног Већа Центра за правна и друштвена истраживања.
- (3) Председник Комисије за односе са студентима, 2011-2015;
- (4) Члан Издавачког савета Центра за публикације Правног факултета у Нишу, 2009-2011;
- (5) Члан библиотечког одбора;
- (6) Члан Комисије за проверу испуњености услова за издавање уверења о стицању звања дипломираног правника и правника, 2011-2013;
- (7) Секретар Катедре за правно-теоријске науке, 1999-2010;
- (8) Секретар Редакционог одбора Зборника радова Правног факултета, 1999-2004;
- (9) Учесће у организацији међународних научних скупова;
- (10) Члан редакцијског колегијума међународне научне конференције у Охриду, мај, 2015. године;
- (11) Рецензент радова из уже правно-теоријске, правно-политиколошке, социолошке и уставноправне научне области у часописима Зборник радова Правног факултета у Нишу, часописа *Facta universitatis* и часописа *Теме* које издаје Универзитет у Нишу.

VI МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗБОР

1. Мишљење о научно-стручном и истраживачком раду

Научно стручни и истраживачки рад Др Славише Ковачевића везан је за ужу правнотеоријску научну област. Кандидат је после избора у звање доцента објавио довољан број категорисаних научних радова, учествовао на научним скуповима и био истраживач у научно-истраживачким пројектима.

Кандидат је од избора у звање доцента до сада у ужој правнотеоријској научној области објавио уџбеник, монографију, потребан број категорисаних научних и стручних радова, учествовао на међународним и домаћим научним скуповима и био истраживач у два научно-истраживачка пројекта. Према правилнику о

поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата кандидат је у току академске каријере објавио уџбеник и 12 радова (M64, M44, M42, M52, M51, M33). После избора у звање доцента кандидат је објавио један уџбеник, монографију од националног значаја (M42), укупно 7 објављених категорисаних радова, од тога у категорији M51 (пет радова), у категорији M44 (један рад), у категорији M33 (један рад). Такође, кандидат је имао учешће на четири међународна научна скупа од тога три саопштена и објављена рада од последњег избора, и као истраживач у оквиру два научно-истраживачка пројекта.

Радови др Славише Ковачевића уже дисциплинарно могу се сврстати у теорију државе, социологију права, политикологију права. Радови кандидата др Славише Ковачевића писани су јасно и прегледно, методолошки доследно, са јасно израженом склоношћу ка аналитичком и критичком приступу, са синтетичким генерализацијама. Посебан допринос кандидат др Славиша Ковачевић исказао је указујући на значај услова и околности у којима функционише право.

Стога, може се закључити да кандидат има објављен уџбеник, монографију из уже правнооријске научне области из категорије M42, и научне радове који су чл. Ближих критеријума за избор наставника Универзитета у Нишу прописани за избор у звање ванредни професор.

2. Мишљење о наставно-педагошком раду

Кандидат др Славиша Ковачевић стекао је драгоцено, потребно и довољно наставничко и педагошко искуство као асистент-приправни, асистент а потом као доцент на већем броју предмета из уже правнотеоријске научне области, показујући педагошко-дидактичке вештине које су потребне за савладавање студијских програма. Наставно-педагошки рад кандидата одликује иновативност, самосталност, савестност, креативност и способност да теоријско-правну проблематику приближи и разумљиво објасни студентима.

С обзиром на досадашњи начин, обим и квалитет учешћа у извођењу наставе, кандидат задовољава услове за избор у звање ванредни професор за ужу правнотеоријску научну област који су прописани чл. 12 Ближих критеријума за избор наставника Универзитета у Нишу и чл. 27. Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета Универзитета у Нишу.

3. Мишљење о оствареним резултатима у развоју научно-наставног подмладка

У претходном изборном периоду, кандидат др Славиша Ковачевић изводио је наставу на мастер и докторским студијама права на већем броју предмета, био је ментор за израду и одбрану три мастер рада, три студентска истраживачка рада на мастер студијама, члан комисије за одбрану докторске дисертације и три пута члан комисије за избор у одговарајућа сарадничка звања.

Кандидат др Славиша Ковачевић је исказао способност за развој научног и наставног подмладка, те стога Комисија закључује да у погледу овог критеријума кандидат у потпуности испуњава услове за избор у звање ванредни професор

4. Мишљење о доприносу академској и широј друштвеној заједници

Кандидат др Славиша Ковачевић је остварио значајан допринос академској и широј друштвеној заједници. Кандидат је био члан већег броја органа, тела и комисија на Правном факултету у Нишу. Поред остварених активности које су видљиве у Извештају, Комисија посебно наглашава ангажовање кандидата на припреми и организацији такмичења у беседништву студената.

Имајући у виду овај критеријум, Комисија сматра да кандидат има најмање седам елемената доприноса академској и широј заједници за избор у ванредног професора, који су прописани чл. 12 Ближих критеријума и чланом 27 и 33 Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета Универзитета у Нишу

VII ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Имајући у виду укупни досадашњи научни, стручни, наставно-педагошки рад кандидата др Славише Ковачевића, а сходно чл. 64. Закона о високом образовању, чл. 118. Статута Универзитета у Нишу, и чл. 90. Статута Правног факултета у Нишу, члана 12. Ближих критеријума за избор у звање наставника, Комисија сматра да кандидат испуњава услове за избор у звање доцента јер има:

- (1) научни степен доктора правних наука из уже правно-теоријске области;
- (2) вишегодишње педагошко искуство у раду са студентима и развијен смисао за наставни рад;
- (3) три менторства за израду мастер радова и четири менторства за израду семинарских радова на мастер студијама;
- (4) радове од значаја за развој научне области за коју се бира и који су рецензирани и објављени у одговарајућим научним и стручним часописима. Укупно један уџбеник и 12 радова (М64, М44, М42, М52, М51, М33) из уже правно-теоријске научне области. Од избора у звање доцента објавио је један уџбеник, монографију (М42), пет научних чланака (М51), један чланак (М44), и један чланак (М33);
- (5) учешће напет научних скупова од тога на три рада саопштена и објављена у целини од избора у звање доцента;
- (6) учешће у два научноистраживачка пројекта;
- (7) остварене активности у најмање седам елемената доприноса академској и широј друштвеној заједници.

На основу изложеног, Комисија је закључила да др Славиша Ковачевић испуњава услове за избор наставника универзитета узвање ванредни професор за ужу право-теоријску научну област, предвиђене чл.64. Закона о високом образовању, чл. 120. Статута Универзитета у Нишу, чл. 90. Статута Правног факултета у Нишу, чл. 12. Ближих критеријума за избор наставника Универзитета у Нишу и чл. 27. Правилника о условима, начину и поступку избора у звања наставника Правног факултета Универзитета у Нишу.

На основу изнетог, Комисија чини следећи

VIII ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР

Комисија за писање извештаја о пријављеним ученицима на конкурс за избор наставника у звање доцент или ванредни професор за ужу правно-теоријску научну област на Правном факултету Универзитета у Нишу, у саставу др Драган Чорбић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу (писац Извештаја), др Владан Михајловић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици и др Марко Трајковић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Нишу, **предлаже** Наставно-научном већу у одговарајућем саставу Правног факултета Универзитета у Нишу да донесе одлуку о утврђивању предлога за избор доцента др **Славише Ковчевић** у звање ванредни професор за ужу Правно-теоријску област на Правном факултету Универзитета у Нишу.

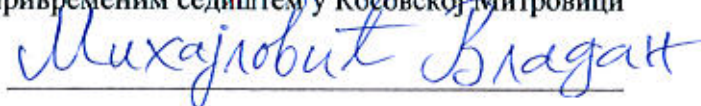
Ниш, 07. 12. 2015. године.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. Др Драган Чорбић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Нишу,

2. Др Владан Михајловић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици

3. Др Марко Трајковић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Нишу,

